

Nederland heeft geen gebrek aan plannen, maar aan bestuurlijke slagkracht

Een pleidooi voor bestuurlijke vernieuwing: waarom Nederland niet meer plannen nodig heeft, maar het vermogen om ze over kabinetsperiodes heen waar te maken — met het bindend correctief referendum als aanvullend instrument.

Lerend bestuur · meer draagvlak · zichtbare resultaten

JAAP MOERMANS | INITIATIEFNEMER

Pastelstraat 145, 1339 JH Almere

info@bestuurspiramide.nl · 06 1525 3656 · www.bestuurspiramide.nl

Bestemd voor
Politiek, bestuur & publiek

Datum
26 augustus 2026

Nederland heeft geen gebrek aan plannen, maar aan bestuurlijke slagkracht

De maatschappelijke onvrede in Nederland komt niet voort uit een gebrek aan ideeën. Vrijwel iedereen kan de belangrijkste problemen benoemen: woningnood, migratie, stikstof, een overbelast elektriciteitsnet, personeelstekorten in de zorg, landbouw, koopkracht en een overheid die burgers soms eerder tegenwerkt dan ondersteunt. Opvallend is dat deze onderwerpen al jarenlang terugkeren op de politieke agenda. Kabinetten wisselen, maar veel problemen blijven bestaan.

1 Het probleem: hardnekkige dossiers

Dat betekent niet dat de Nederlandse democratie faalt. Nederland behoort nog altijd tot de best bestuurd landen ter wereld. Wel laat de praktijk zien dat ons bestuur moeite heeft met complexe vraagstukken die meerdere kabinetsperiodes beslaan.

2 De oorzaak: besluitvorming, niet kennis

De oorzaak ligt minder in een gebrek aan kennis of financiële middelen dan in de manier waarop besluitvorming is georganiseerd. Coalitievorming, versnippering van het politieke landschap, complexe regelgeving en beperkte uitvoeringscapaciteit maken het moeilijk om langdurig koers te houden. De vraag is daarom niet of de democratie moet worden vervangen, maar hoe zij beter kan functioneren.

3 Een aanvullend instrument: het bindend correctief referendum

Een bindend correctief referendum kan daarbij een waardevolle aanvulling zijn. Niet als oplossing voor elk vraagstuk, maar als democratisch instrument bij grote maatschappelijke keuzes. Wanneer burgers goed worden geïnformeerd en de vraag helder is geformuleerd, kan een referendum zorgen voor meer draagvlak en een duidelijk maatschappelijk mandaat.

4 Meer dan een referendum alleen

Referenda alleen zijn echter niet voldoende. Langjarige nationale programma's, onafhankelijke uitvoerbaarheidstoetsen, eenvoudiger regelgeving, sterke uitvoeringsorganisaties en burgerberaden kunnen samen zorgen voor meer continuïteit en betere besluitvorming.

5 Naar een cultuur van lange termijn

Bestuurlijke vernieuwing vraagt geen revolutie, maar een cultuur waarin langetermijnbelangen zwaarder wegen dan kortetermijnpolitiek. Het vertrouwen van burgers groeit uiteindelijk niet door mooie beloften, maar door zichtbare resultaten.

6 Conclusie

Nederland heeft de kennis, de financiële mogelijkheden en de democratische instituties om grote uitdagingen aan te pakken. De volgende stap is het versterken van de bestuurlijke slagkracht. Niet door de democratie te vervangen, maar door haar beter te laten functioneren.